

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

The Development of Participative Management Strategies to Promote Internal Quality Assurance System and Mechanism for Faculty of Education of Northern Rajabhat University

สุระเชษฐ์ บุญยรักษ์^{1*} สุนีย์ เงินยวง² เกียรติสุตา ศรีสุข³ และ ฤตินันท์ สมุทรทัย⁴

Surachet Boonyarug^{1*} Sunee Nguenyuang² Kiatsuda Srisuk³ and Ruetinan Samuthai⁴

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Doctor of Philosophy Program in Research and Development in Education, Faculty of Education, Chiang Mai University

² อาจารย์ สาขาวิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Lecturer, Educational Evaluation and Research Program, Faculty of Education, Chiang Mai University

^{3,4} รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Associate Professor, Educational Evaluation and Research Program, Faculty of Education, Chiang Mai University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และ 2) ศึกษาคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย 2) แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคุณภาพของกลยุทธ์ 3) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มในขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เรื่องการประกันคุณภาพแบบบูรณาการ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้บุคลากรจัดการความรู้เกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษภายในโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริม กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษภายในโดยใช้การจัดการความรู้

*Corresponding author Mobile: +66(0) 8693 46049

E-mail Address: edboonyarug7@gmail.com

2. กลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.48 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยความถูกต้องของกลยุทธ์ (Accuracy) ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ (Utility) และความเหมาะสมของกลยุทธ์ (Propriety) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ (Feasibility) อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กลยุทธ์การจัดการ, การประกันคุณภาพ, มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop participative management strategies to promote internal quality assurance system and mechanism for faculty of education of Northern Rajabhat University and 2) to study the quality of participative management strategies to promote internal quality assurance system and mechanism for faculty of education of Northern Rajabhat University. The sample of the study was 13 people including 4 experts in educational administration, 4 experts in educational quality assurance, 3 experts in educational measurement and evaluation, and 2 experts in educational technology. Research tools used in this research were 1) the questionnaire in opinion of experts in considering the quality of the research tools, 2) the questionnaire in opinion of experts in considering the quality of strategies, and 3) the group discussion record form in the process of developing the strategies. The data analysis was to analyse percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of the study were as follows:

1. The participative management strategies to promote internal quality assurance system and mechanism consist of 3 strategies. The first strategy was to promote the personnel's knowledge in the integrated quality assurance. The second strategy was to promote the personnel's knowledge in the internal quality assurance by using information technology as a supplement. And the third strategy was to promote personnel to participate in the internal quality assurance activities by using knowledge management.

2. The participative management strategies to promote internal quality assurance system and mechanism were at a high level. The mean score was at 4.48. When considering each side was found that the opinions were at the highest level. The utility of the strategies and the propriety of the strategies were at the highest level. The feasibility of the strategies were at a high level.

Keywords: Management Strategies, Quality Assurance, Northern Rajabhat University

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ และสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายบทบาทการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ดังนั้น หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังนั้น การที่สถานศึกษามีการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดให้สถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยให้ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ต้องมีการจัดทำรายงานประเมินตนเอง เป็นรายงานประจำปีเสนอต่อต้นสังกัดเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และพร้อมรับการประเมินจากภายนอก ซึ่งมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารับผิดชอบ สำหรับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ., 2549) ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพระดับอุดมศึกษาไว้ ดังนั้น ระบบและกลไกการประกันคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่แสดงถึงศักยภาพการพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา โดยครอบคลุมทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง และมีกระบวนการจัดการความรู้เพื่อให้เกิดนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่เป็นลักษณะเฉพาะ

ของสถาบัน ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ประเมินคุณภาพการศึกษาดังแต่ปีพุทธศักราช 2544 ถึงปัจจุบัน โดยการประเมินคุณภาพการศึกษารอบแรกปีการศึกษา 2544 ถึงปีการศึกษา 2548 มีวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพ เพื่อให้สถานศึกษาทราบบริบท สภาพและจุดที่ควรพัฒนา โดยกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพ จำนวน 8 มาตรฐาน ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาของมาตรฐานด้านการประเมินคุณภาพภายใน พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏควรพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงควรมีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปวางแผนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพการศึกษารอบสองปีการศึกษา 2549 ถึงปีการศึกษา 2553 มีวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดกลุ่มมหาวิทยาลัย 4 กลุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มที่ 2 เน้นผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม โดยกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพ จำนวน 7 มาตรฐาน ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาของมาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพ พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรปรับปรุงระบบและกลไกการประกันคุณภาพให้สมบูรณ์และเป็นรูปธรรม รวมถึงควรมีฐานข้อมูลด้านบริหารจัดการและการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามปีการศึกษา 2554 ถึงปีการศึกษา 2558 เพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดกลุ่มมหาวิทยาลัย 4 กลุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เป็นมหาวิทยาลัยกลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี แบ่งการประเมินออกเป็น 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม โดยตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาและการประกันคุณภาพภายในอยู่ในกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา พบว่า งาน

ประกันคุณภาพของสถานศึกษา ควรพัฒนาให้มีระบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงควรมีกลยุทธ์ให้บุคลากรเห็นความสำคัญและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ., 2556) สอดคล้องกับผลการศึกษาเบื้องต้นของผู้วิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการดำเนินงานการประกันคุณภาพคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ด้านการเตรียมการ ด้านการวางแผนการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบและประเมินผลและด้านปรับปรุงและพัฒนางาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากสำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพ พบว่า ด้านการเตรียมการอาจารย์ผู้รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ยังขาดความรู้ ความเข้าใจรายละเอียด และเกณฑ์การประเมินตามที่ตนเองรับผิดชอบ ด้านการวางแผน ขาดการวางแผนประชุมติดตามงานการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ด้านการดำเนินงาน ขาดความเข้าใจในการนำไปสู่การปฏิบัติ ด้านตรวจสอบและประเมินผล ขาดการติดตามงานอย่างเป็นระบบ ด้านปรับปรุงและพัฒนางาน อยากให้นำผลการประเมินไปวางแผนในการปรับปรุงและบริหารจัดการ คณะ(สุรเชษฐ์ บุญรักษ์, 2555) และผลการศึกษาเบื้องต้นของผู้วิจัยในการศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษา จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 แห่ง โดยการสังเคราะห์ผลการประเมินภายนอกรอบสองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำแนกตามมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพ ควรจัดให้มีฐานข้อมูลด้านบริหารจัดการ และการประกันคุณภาพภายใน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมทั้งให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อการจัดทำรายงานสารสนเทศของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพและควรปรับปรุงระบบ และกลไกการประกันคุณภาพให้สมบูรณ์และเป็นรูปธรรม (สุรเชษฐ์ บุญรักษ์, 2556) ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของ ศิริขวัญ ยิ่งเจริญ (2553) พบว่า มีปัญหาที่มีปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา

กล่าวคือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการเน้นการทุกชั้นตอนน้อย และหน่วยงานยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรและหน่วยงานรับทราบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึง จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องเฉพาะกิจ เป็นการเพิ่มภาระงานและเกี่ยวข้องเฉพาะกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเท่านั้น ปัญหาด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพบว่า หน่วยงานยังขาดการวางแผน ติดตามผลที่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง ระบบการตรวจสอบมีการซ้ำซ้อน เนื่องจากมีการประเมินจากหลายหน่วยงานทำให้บุคลากรเกิดความสับสน และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร และบุคลากรบางส่วนเท่านั้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาวางแผนนำผลการประเมินไปใช้ จึงทำให้บุคลากรยังไม่เห็นความสำคัญและจะปฏิบัติเมื่อจำเป็นเท่านั้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ นุชนารถ ชื่นจ้อย (2553) พบว่า ด้านการศึกษาและการเตรียมการมีปัญหาในเรื่องของการตีความศัพท์เฉพาะบางคำ เพื่อให้ตรงกับบริบทการทำงาน ด้านการตรวจสอบการทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า จำนวนบุคลากรภายในคณะที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ประเมินคุณภาพการศึกษายังมีไม่เพียงพอ จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ซึ่งเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่จะช่วยสนองตอบความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ นำไปประยุกต์ใช้ตามสภาพ ปัญหาและความต้องการของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานประกันคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกัน

คุณภาพภายในคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 13 คน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน
4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
จำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล
การศึกษา จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยี
การศึกษา จำนวน 2 คน

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา
(Research and Developments)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น
ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือชุดที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น
ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคุณภาพของกลยุทธ์ฯ

เครื่องมือชุดที่ 3 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
ในขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์ฯ

การดำเนินการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม
ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคุณภาพของ
กลยุทธ์ฯ มีรายละเอียดดังนี้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องสร้างแบบสอบถามนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน
5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่มีปริญญาเอกในสาขา
ทางการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ด้านประกัน
คุณภาพการศึกษา และด้านการบริหารการศึกษา และ
มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในการพิจารณาหา
คุณภาพของเครื่องมือวิจัย เกี่ยวกับแบบสอบถามความคิ
เห็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคุณภาพของกลยุทธ์ฯ
จากนั้นนำไปพัฒนาพร้อมทั้งปรับปรุงภาษา

ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีค่าดัชนี
ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แสดงว่าตัวแปร
หรือข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามหรือประเด็น

ที่ต้องการศึกษาและพิจารณาปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอ
แนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ โดยผลการวิเคราะห์ความคิ
เห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า จำนวนข้อคำถามของ
แบบสอบถามจากจำนวน 39 ข้อ มีการปรับภาษาของ
ข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อ ดังนั้น จึงมีข้อคำถามทั้งหมด
ในแบบสอบถามเป็น จำนวน 39 ข้อ

4. การพัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วม
เพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน
มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การพัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วน
ร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาและความ
ต้องการจำเป็นในการจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริม
ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ อีกทั้งวิเคราะห์ปัจจัย
ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรเพื่อส่งเสริมระบบ
และกลไกการประกันคุณภาพภายในและวิเคราะห์ความ
สัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไก
ประกันคุณภาพภายใน รวมถึงสังเคราะห์ผลการประเมิน
คุณภาพภายในกรอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏภาคเหนือ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐาน
ในการพัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริม
ระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน คณะครุศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

2) กำหนด (ร่าง) กลยุทธ์การจัดการแบบ
มีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
ภายในคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ
หลังจากที่ได้วิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม
เพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ โดยผู้วิจัย
ได้ตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและ
กลไกการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจะเป็นเหตุหรือเป็น
ประเด็นปัจจัยที่จะมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ ดังนั้น ผู้วิจัย
จึงได้กำหนดกลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริม
ระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะ 2) ด้านความรู้ และ 3) จิตพิสัย จากการวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น รวมถึงผลการสังเคราะห์ผลการประเมินภายนอกรอบสามระดับอุดมศึกษาและข้อเสนอแนะ จุดที่ควรพัฒนาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือและการสังเคราะห์ประกันคุณภาพระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และต้องค้ำประกันของกลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเสริมสร้างความรู้ทักษะและเจตคติในงานประกันคุณภาพของบุคลากรแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) ต่ลประสงค์ 4) กลยุทธ์/แนวทางการมีส่วนร่วม 5) วิธีการ 6) ตัวชี้วัด 7) เครื่องมือประเมินตัวชี้วัด 8) วิธีการประเมินผล

3) จัดทำเว็บไซต์เพื่อเป็นแหล่งสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะ ระดับหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย นโยบาย ข้อมูลบุคลากร ข้อมูลนักศึกษา ขาวประชาสัมพันธ์ ปฏิทินการดำเนินงานประกันคุณภาพภาพ กิจกรรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การรับ-ส่งเอกสาร เพื่อให้ผู้สนใจได้ค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความรู้ทักษะและเจตคติในงานประกันคุณภาพ ดังนี้ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรดิตรดิโดยเปิด browser<https://sites.google.com/a/uru.ac.th/edu-2017/> และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางโดยเปิดBrowser-<http://www.edulpru.com/eu/qualityassurance/>

4.2 การประเมินคุณภาพของกลยุทธ์ฯ

การประเมินคุณภาพกลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในผู้วิจัยได้ประยุกต์การประเมินโดยอิงผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งครอบคลุมตามมาตรฐานการประเมินของ The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความถูกต้อง(Accuracy) ด้านความเป็น

ไปได้ (Feasibility) และด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) (รัตนะ บัวสนธิ์, 2550) รายละเอียดดังนี้

1) สร้างแบบสอบถามคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน

2) ประเมินคุณภาพของแบบสอบถามคุณภาพของกลยุทธ์ฯ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม (Propriety) ความถูกต้อง (Accuracy) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของกลยุทธ์ฯ (รัตนะ บัวสนธิ์, 2550) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3) นำเครื่องมือชุดที่ 1 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 13 คน พิจารณาคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 2 ครั้ง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และตอบแบบสอบถาม เสร็จแล้วได้ปรับปรุงแก้ไข และทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย พร้อมแนบของจดหมายติดแสตมป์ เพื่อส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ความสอดคล้องโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยาม หรือประเด็นที่ต้องการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.60 (เกียรติสุตา ศรีสุข, 2552) จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามหรือประเด็นที่ต้องการศึกษา

6.2 วิเคราะห์คุณภาพของกลยุทธ์ฯ 4 ด้าน คือ ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาศาภาพ ปัญหา ความต้องการจำเป็นของบุคลากรในการมีส่วนร่วมเบื้องต้นและการศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในและผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสาม คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ สู่แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและการศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในและผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสาม คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

ความต้องการจำเป็นของบุคลากรในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน	ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสาม	กลยุทธ์
Plan: ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 1) การกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินงาน 2) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร 3) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงานประกันคุณภาพ Do: ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 1) การส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม 2) การประสานงานแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพ 3) การปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ	Affective: จิตพิสัยต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 1) การจัดตั้งอำนาจความสวดต่องานประกันคุณภาพ 2) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงานประกันคุณภาพ 3) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร 4) การตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติงานตามแผนงานการประกันคุณภาพ	1. ควรกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายความสำเร็จของกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์และไม่ควรใช้จำนวนโครงการเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ 2. ระบบการจัดการความรู้และการติดตามสู่การนำไปปฏิบัติจริงยังไม่ชัดเจน 3. ควรมีการดำเนินการในกระบวนการจัดการความรู้ตามขั้นตอน โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสรุปเพื่อเผยแพร่ ช่วงเวลาทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 4. ควรมีการกำกับติดตามการนำความรู้สู่การปฏิบัติจากการกำกับติดตามให้เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดการความรู้ 5. ควรมีระบบสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ในการประกันคุณภาพภายใน	กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เรื่องการประกันคุณภาพแบบบูรณาการ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้บุคลากรจัดการความรู้เกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริม กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้การจัดการความรู้

ตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและการศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในและผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสาม คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ (ต่อ)

ความต้องการจำเป็นของบุคลากรในการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพภายใน	ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสาม	กลยุทธ์
Check : ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน 1) การตรวจสอบข้อมูลและผลการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ	Knowledge : ความรู้ความเข้าใจต่องานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 1) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร		
2) การวิเคราะห์และหาปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนงานการประกันคุณภาพ 3) การกำหนดขั้นตอน วิธีการเกณฑ์ประเมินผลเพื่อใช้ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน Act : ด้านการปรับปรุงพัฒนาการประกันคุณภาพ 1) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงตัวชี้วัดการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ 2) การนำผลการประเมินมากำหนดทิศทางการประกันคุณภาพของหน่วยงาน 3) การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและผลการประเมิน	2) การสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพ 3) การสนับสนุนบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม 4) การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผน 5) การนำผลการประเมินไปเป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ Skill: ทักษะการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 1) การจัดทำแผนพัฒนาตามข้อเสนอแนะและผลการประเมิน 2) การศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อกำหนดเป้าหมาย		

กลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเสริมสร้างความรู้ทักษะและเจตคติในงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เรื่องการประกันคุณภาพแบบบูรณาการ

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้บุคลากรจัดการความรู้เกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริม

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้การจัดการความรู้

แนวทางหรือวิธีการ

1. มีนโยบายให้บุคลากรมีส่วนร่วมสะท้อนการจัดการความรู้ ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทุกๆ 2 สัปดาห์
2. มีกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
3. ให้บุคลากรมีส่วนร่วมจัดการความรู้ที่เน้นตนเองเป็นสำคัญ
4. ให้บุคลากรมีความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบบูรณาการ
5. ให้บุคลากรมีความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริม
6. มีกิจกรรมให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
7. ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในและชี้แจงให้บุคลากรทราบ
8. ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสร้างจิตพิสัยต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พร้อมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน
9. ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
10. ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์สื่อและสถานที่ในการดำเนินงาน
11. จัดให้มีคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรที่มีศักยภาพและมีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยมอบหมายให้มีหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานภายในด้วยระบบคุณภาพ PDCA

ตัวชี้วัด

1. ระดับความรู้ของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

2. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้
 3. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการมีส่วนร่วมในการเพิ่มพูนความรู้แบบบูรณาการ
 4. ร้อยละของบุคลากรที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริม
 5. คะแนนความรู้ด้านประกันคุณภาพของบุคลากร
 6. จำนวนบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
 7. จำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมจิตพิสัยต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
 8. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่องบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
 9. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อและสถานที่ที่ได้รับการสนับสนุน
 10. รายชื่อบุคลากรในคำสั่งแต่งตั้งการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในผ่านการตรวจสอบแล้ว
 11. มีแผนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
 12. ผลการประเมินคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในของผู้ทรงคุณวุฒิ
- ผู้วิจัยนำเสนอกลยุทธ์ฯ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกลยุทธ์และการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 13 คน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2559 ณ ห้อง ED 202 อาคารใหม่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องของกลยุทธ์ฯ จากนั้น ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของกลยุทธ์ฯ อีกครั้งหนึ่ง แสดงดังตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์ โดยภาพรวม

คุณภาพของกลยุทธ์ฯ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคุณภาพของกลยุทธ์ ฯ					
	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1) ด้านความเหมาะสมของกลยุทธ์ (Propriety)	4.35	0.42	มาก	4.51	0.24	มากที่สุด
2) ด้านความถูกต้องของกลยุทธ์ (Accuracy)	4.37	0.46	มาก	4.54	0.19	มากที่สุด
3) ด้านความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ (Feasibility)	4.22	0.48	มาก	4.33	0.44	มาก
4) ด้านความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ฯ (Utility)	4.49	0.42	มาก	4.54	0.30	มากที่สุด
รวม	4.36	0.42	มาก	4.48	0.22	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของกลยุทธ์ฯ ครั้งที่ 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในส่วนของการประเมินคุณภาพกลยุทธ์ ครั้งที่ 2 พบว่า คุณภาพของกลยุทธ์ฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.48

และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดโดยความถูกต้องของกลยุทธ์ (Accuracy) ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ฯ (Utility) และความเหมาะสมของกลยุทธ์ (Propriety) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ฯ (Feasibility) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์ ด้านความเหมาะสมของกลยุทธ์

คุณภาพของกลยุทธ์ฯ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคุณภาพของกลยุทธ์ ฯ					
	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2		
	ค่า เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	ค่า เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. วิสัยทัศน์ พันธกิจวัตถุประสงค์ มีความสอดคล้องกัน	4.29	0.49	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
2. กลยุทธ์ฯมีความสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์	4.57	0.53	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3. กลยุทธ์ฯมีความสอดคล้องกับ พันธกิจ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
4. กลยุทธ์ฯมีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์	4.43	0.53	มาก	4.57	0.79	มากที่สุด
5. วิธีการมีความสอดคล้องกับ กลยุทธ์ฯ	4.00	0.82	มาก	4.29	0.49	มาก
6. ตัวชี้วัด มีความสอดคล้องกับ กลยุทธ์ฯ	4.29	0.49	มาก	4.43	0.53	มาก
7. ตัวชี้วัดสามารถวัดได้สอดคล้อง กับกลยุทธ์ฯ	4.43	0.53	มาก	4.29	0.76	มาก
8. เครื่องมือในการประเมินตัวชี้วัด สอดคล้องกับกลยุทธ์ฯ	4.29	0.49	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
9. วิธีประเมินผลสามารถวัดได้ สอดคล้องกับกลยุทธ์ฯ	4.29	0.49	มาก	4.43	0.79	มาก
รวม	4.35	0.42	มาก	4.51	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น
ต่อคุณภาพของกลยุทธ์ฯ ด้านความเหมาะสม ครั้งที่ 1
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.35 และเมื่อ
พิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า กลยุทธ์ฯมี
ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจมากที่สุด ในส่วน

ของการประเมินคุณภาพกลยุทธ์ฯ ครั้งที่ 2 พบว่า คุณภาพ
ของกลยุทธ์ฯ ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
โดยมีค่าเฉลี่ย 4.51 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ทรง
คุณวุฒิเห็นว่ากลยุทธ์ฯ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์
พันธกิจและวัตถุประสงค์มากที่สุด

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์ ด้านความถูกต้องของกลยุทธ์

คุณภาพของกลยุทธ์	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคุณภาพของกลยุทธ์ ๑					
	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. กลยุทธ์ฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดและทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ	4.86	0.38	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กลยุทธ์ฯ มีการกำหนดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
3. กลยุทธ์ฯ มีการกำหนดพันธกิจอย่างชัดเจน	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
4. กลยุทธ์ฯ มีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน	4.43	0.53	มาก	4.57	0.79	มากที่สุด
5. มีแนวทางหรือวิธีการที่ทำให้กลยุทธ์ฯ ประสบความสำเร็จ	4.14	0.69	มาก	4.29	0.76	มาก
6. ตัวชี้วัดของกลยุทธ์ฯ แสดงถึงผลการดำเนินการของกลยุทธ์	4.14	0.69	มาก	4.43	0.53	มาก
7. ตัวชี้วัดของกลยุทธ์ฯ สามารถวัดและประเมินผลได้	4.29	0.76	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
8. ตัวชี้วัดเข้าใจง่ายและมีความเป็นปรนัย	4.14	0.90	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
9. เครื่องมือในการประเมินตัวชี้วัดมีความครอบคลุมการประเมิน	4.29	0.49	มาก	4.43	0.53	มาก
10. วิธีการประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ฯ	4.29	0.49	มาก	4.29	0.76	มาก
11. ใช้วิธีการประเมินที่น่าเชื่อถือ	4.43	0.53	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
12. วัดผลได้ครอบคลุมทุกตัวบ่งชี้	4.29	0.76	มาก	4.43	0.79	มาก
รวม	4.37	0.46	มาก	4.54	0.19	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของกลยุทธ์ฯ ด้านความถูกต้อง ครั้งที่ 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.37 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า กลยุทธ์ฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดและทฤษฎีที่น่าเชื่อถือมากที่สุดในส่วน

ของการประเมินคุณภาพกลยุทธ์ฯ ครั้งที่ 2 พบว่า คุณภาพของกลยุทธ์ฯ ด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.54 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ากลยุทธ์ฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดและทฤษฎีที่น่าเชื่อถือมากที่สุด

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์ ด้านความเป็นไปได้ของกลยุทธ์

คุณภาพของกลยุทธ์ ^๑	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคุณภาพของกลยุทธ์ ^๒					
	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. กลยุทธ์สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.29	0.49	มาก	4.43	0.53	มาก
2. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ	4.14	0.69	มาก	4.14	0.69	มาก
3. กลยุทธ์มีความเหมาะสมกับบริบทของอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน	4.14	0.69	มาก	4.14	0.69	มาก
4. กลยุทธ์มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน	3.86	0.69	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
5. กลยุทธ์สามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจทักษะการปฏิบัติงานจิตพิสัยต่อการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบบูรณาการได้จริง	4.29	0.76	มาก	4.43	0.53	มาก
6. กลยุทธ์ทำให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการตรวจสอบผลการดำเนินงานและการปรับปรุงพัฒนา	4.29	0.49	มาก	4.29	0.49	มาก
7. กลยุทธ์มีขั้นตอนไม่ซับซ้อนสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติจริง	4.29	0.49	มาก	4.29	0.49	มาก
8. กลยุทธ์ง่ายต่อการที่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ	4.14	0.69	มาก	4.14	0.69	มาก
9. กลยุทธ์ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริม	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
รวม	4.22	0.48	มาก	4.33	0.44	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของกลยุทธ์^๑ ด้านความเป็นไปได้ ครั้งที่ 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า กลยุทธ์^๑ ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริมมากที่สุด ในส่วนของการประเมินคุณภาพ

กลยุทธ์^๑ครั้งที่ 2 พบว่า คุณภาพของกลยุทธ์^๑ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า กลยุทธ์^๑ ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริมและมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนมากที่สุด

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์ ด้านความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ฯ

คุณภาพของกลยุทธ์ฯ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคุณภาพของกลยุทธ์ฯ					
	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. สิ่งที่ได้จากการนำกลยุทธ์ฯไปใช้มีความครอบคลุมสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.43	0.53	มาก	4.57	0.79	มากที่สุด
2. ผลของการใช้กลยุทธ์ฯมีประโยชน์ต่อบุคลากรสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเองด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติงานและจิตพิสัยต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
3. ผลการใช้กลยุทธ์ฯทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
4. กลยุทธ์ฯใช้เวลาน้อยในการพัฒนาบุคลากรแบบบูรณาการทุกด้านได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติงานและจิตพิสัยต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.14	0.69	มาก	4.43	0.53	มาก
5. กลยุทธ์ฯ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ควรดำเนินการใช้กลยุทธ์ฯเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.95	มาก
6. กลยุทธ์ฯส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
7. กลยุทธ์ฯ ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
8. กลยุทธ์ฯทำให้งานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของงานปกติ	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
9. กลยุทธ์ฯช่วยส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
รวม	4.49	0.42	มาก	4.54	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของกลยุทธ์ฯ ด้านความเป็นประโยชน์ครั้งที่ 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.49 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า กลยุทธ์ฯ ช่วยส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในและส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด ในส่วนของการประเมินคุณภาพกลยุทธ์ฯ ครั้งที่ 2 พบว่า คุณภาพของกลยุทธ์ฯ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.54 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า กลยุทธ์ฯ กลยุทธ์ฯ ช่วยส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด

2. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนากลยุทธ์ฯ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เรื่องการประกันคุณภาพแบบบูรณาการ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้บุคลากรจัดการความรู้เกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหนุนเสริม กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้การจัดการความรู้ซึ่งแต่ละกลยุทธ์ประกอบไปด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) วัตถุประสงค์ 4) กลยุทธ์/แนวทางการมีส่วนร่วม 5) วิธีการ 6) ตัวชี้วัด 7) เครื่องมือประเมินตัวชี้วัด 8) วิธีการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนากลยุทธ์ของอุทิศ ขาวเอียร (2549) สมยศ นาวิกาน (2545) และ Wheel and Hunger (2004) ที่ได้กำหนดโครงสร้างของกลยุทธ์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของกลยุทธ์เพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินกิจกรรมในการดำเนินการตามกลยุทธ์ว่า การดำเนินการตามกลยุทธ์นั้น ควรจะต้องมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นภาพความสำเร็จขององค์กร พันธกิจเป็นสิ่งที่ต้องทำเพื่อไปสู่วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์เป็นการแปลงวิสัยทัศน์และพันธกิจมาเป็นเกณฑ์ที่จะต้องบรรลุกลยุทธ์/แนวทางการมีส่วนร่วม วิธีการเป็นแนวทางในการ

ดำเนินกิจกรรมตัวชี้วัดเป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน เครื่องมือประเมินตัวชี้วัด และวิธีการประเมินผล เป็นการตัดสินใจของสิ่งที่ต้องการประเมินควรใช้เกณฑ์อะไร ใช้วิธีใดในการหาคำตอบของการประเมิน

จากผลการประเมินคุณภาพของกลยุทธ์ฯ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของกลยุทธ์ฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์มีแนวทางที่ชัดเจน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง กลยุทธ์ความเหมาะสมตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบ และกลไกการประกันคุณภาพและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ วิธีการ ตัวชี้วัด เครื่องมือในการประเมินและวิธีการประเมิน ระดับใด กลยุทธ์มีความถูกต้อง มีการกำหนดแนวทางได้ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ และมีการวิเคราะห์พัฒนามาอย่างชัดเจนและกลยุทธ์มีความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จในการนำกลยุทธ์ฯ สู่การปฏิบัติ สามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับสภาพจริงเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีแนวทางที่สะดวกต่อการนำไปใช้ ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในการจัดการความรู้การดำเนินงานประกันคุณภาพและพัฒนา ความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติงานและจิตพิสัยต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสอดคล้องกับแนวคิด ในการประเมินกลยุทธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิของ Eisner (1976) ที่กล่าวว่าการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างลึกซึ้งในประเด็นที่พิจารณาไม่ได้ประเมินเฉพาะเชิงปริมาณ แต่มีการพิจารณาประกอบกับวิจารณ์คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมประสิทธิภาพและคุณภาพของกลยุทธ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การที่จะทำให้อุทิศมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่องานประกันคุณภาพการศึกษา เกิดทักษะในการดำเนินงานประกันคุณภาพ เพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องหรือ
รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ
คณะ ต้องขับเคลื่อนกล

ยุทธ์และต้องดำเนินการทั้ง3กลยุทธ์โดยมีการ
วางแผนร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน
อย่างชัดเจน เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย มีการ
ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

1.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์
สำหรับแนวทางพัฒนาและส่งเสริมระบบและกลไกงาน
ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ผู้นำกลยุทธ์ไปใช้ควร
ศึกษาแนวทางการใช้กลยุทธ์ให้ละเอียดเพื่อให้บรรลุ
ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์อย่าง
แท้จริง และควรนำ กลยุทธ์ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้
ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้กลยุทธ์ที่ผู้เกี่ยวข้อง
สามารถนำไปศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เป็นกลยุทธ์หรือ
การศึกษาอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่งขึ้น
ต่อไป เช่น ศึกษากลยุทธ์ในการพัฒนานักศึกษาให้มีส่วน
ร่วมในการส่งเสริมระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและ
พัฒนานักศึกษา ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อ
การใช้กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมระบบและกลไกการ
ประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนิน
การใช้กลยุทธ์

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อจัดทำกลยุทธ์สำหรับ
กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ซึ่งจะทำให้เกิดองค์ความรู้เพิ่มขึ้น
และเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
ประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผน
หรือดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาการ
ศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติสุตา ศรีสุข. (2552). **ระเบียบวิธีวิจัย**. เชียงใหม่:
ครองช้างพรินติ้ง.
- นุชนารถ ชื่นจ้อย. (2553). **สภาพและปัญหาการดำเนินการ
การประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ
แพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร**. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย
สาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2550). **ทิศทางและอาณาบริเวณการ
ประเมิน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศิริขวัญ ยิ่งเจริญ. (2553). **สภาพและปัญหาในการ
ดำเนินการ การประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย
และประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมยศ นาวิก. (2545). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**.
กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991
จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการ
ศึกษา (องค์การมหาชน). (2549). **คู่มือการ
ประเมินคุณภาพ ภายนอกระดับอุดมศึกษา**.
กรุงเทพฯ: บริษัท จุฑทอง จำกัด.
- สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์. (2555). **การศึกษาสภาพและการ
ดำเนินงานการประกันคุณภาพคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์**. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Eisner, E. W. (1976). Educational of connoisseurship
and Criticism: Their forms and functions in
educational evaluation. **Journal of
Aesthetic Education**, 10(3/4), 135-150.
- Wheel, T. L., and Hunger, J. K. (2004). **Strategic
management business policy**.
(9thed). New York: Pearson Prentice Hall.